

SOSYAL GRAFİK 8 SINIF

inkılap tarihi

SOSYAL GRAFİK 8

.SINIF

YAZAR

Erkan İsanmaz - Şeyhmus YÜCE
Yavuz YILDIZ - Murat SAAT
Berkay TÜRKAŁ

KARİKATÜR ve ÇİZİM

Berkay TÜRKAŁ

GÖRSEL YÖNETMEN

İhsan SONDOĞAN

GRAFİK-TASARIM

Nurcan KOCAMAN - Ümit Murat ŞEN

BASIM YERİ

İhlas Gazetecilik A.Ş. (0212 454 30 00)

ÖNSÖZ

Henüz öğretmen olarak mesleğime başlamadan bir ideal belirlemiştim: “Eğlenme ve öğrenme iç içe olmalı.” Akademik çalışmalarımı ve araştırmalarımı bu yönde ilerlettim. Hayalim öyle bir kitap çıkarmaktı ki bu kitabı okuyan öğrenciler eğlenerek ve sıkılmadan sosyal bilgiler dersini öğrenebilmeliydi.

İşte bu idealim, Arı Yayıncılık'ın sosyal bilgiler zümresinin değerli ekibi olan Erkan İsanmaz, Şeyhmus Yüce, Yavuz Yıldız ve Murat Saat'in tecrübesi ile birleşti ve böylece SosyoGrafik serüvenimiz başladı.

SosyoGrafik'i oluştururken içerikteki çizgi, renk, yazı gibi unsurların seçimleri akademik çalışmalar ışığında belirlendi. Görselleştirme, örnekler ve ifadeler ise biz öğretmenlerin mesleki tecrübeleriyle temellendirildi. SosyoGrafik'i oluştururken aşağıdaki ölçütleri göz önüne aldık:

- İlk bakışta konunun kavranabilmesi
- Konunun özünü açık bir şekilde anlatabilmesi
- Bilgileri hatırlamada kolaylaştırıcı olması
- Öğrencinin not alabileceği boşluklar içermesi
- Kafa karıştırıcı çizgi ve renklere yer verilmemesi
- Öğrencilerin de çalışmaları sırasında çizebilecekleri basitlikte çizimler olması

Uzun ve titiz bir çalışmanın ardından elinizde tuttuğunuz bu eseri sizlerle tanıştırmış olmaktan büyük onur ve mutluluk duyuyoruz. Dileğimiz, bizlerin bu eseri hazırlarken aldığı keyfi siz kıymetli meslektaşlarımızın ve öğrencilerimizin de yaşaması. SosyoGrafik aynı zamanda yazılı sınavlar, merkezi sınavlar vb. diğer tüm sınavlarda da eğlenerek okuyacağınız ve kavrayacağınız bir eser.

Çizgilerle eğlenip çizgilerle öğrenmeniz dileğiyle.

İyi dersler/iyi eğlenceler.

Berkay TÜRKAL

Erkan İSANMAZ, Şeyhmus YÜCE, Yavuz YILDIZ, Murat SAAT

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE - Bir Kahraman Doğuyor

Uyanan Avrupa ve Sarsılan Osmanlı	6
Mavi Gözlü Çocuk: Mustafa	12
Buhranlar Büyük Kahramanlar Doğurur	15
Adım Adım Liderliğe	16

2. ÜNİTE - Millî Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar

I. Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler	20
Osmanlı'nın Son Savaşı: I. Dünya Savaşı	22
İşgal Yıllarında Anadolu	31
Cemiyetler ve Kuvâ-yı Milliye	34
İstiklal Yolculuğu	37
Bir Milletın Yemini: Misakımillî	44
BMM'ye Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar	46
Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması	47

3. ÜNİTE - Millî Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm!

Doğu ve Güney Cepheleri	50
Batı Cephesi	52
Maarif Kongresi - Millî Mücadele, Millî Seferberlik: Tekalif-i Milliye	56
Sakarya'dan Büyük Taarruz'a	57
Türkiye'nin Tapu Senedi: Lozan	59
Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Millî Mücadele	61

4. ÜNİTE - Atatürkçülük ve Çağdaşlaşan Türkiye

Atatürk İlkeleri	64
Siyasi Alandaki Gelişmeler	70
Hukuk Alanındaki Gelişmeler	73
Eğitim ve Kültür Alanındaki Gelişmeler	74
Toplumsal Alandaki Gelişmeler	77
Ekonomi Alanındaki Gelişmeler	78
Sağlık Alanındaki Gelişmeler	79
İlelebet Cumhuriyet	80
İlke ve İnkılapların Temel Esasları	82

5. ÜNİTE - Demokratikleşme Çabaları

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar	84
Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi	86
Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler	87

6. ÜNİTE - Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

Türk Dış Politikasının Temel İlkeleri	90
Dış Politikada Yaşanan Gelişmeler	91
Misakımillî'nin Son Zaferi: Hatay	95

7. ÜNİTE - Atatürk'ün Ölümü ve Sonrası

Atatürk'ün Vefatı ve Yankıları	98
İnsan Eserleriyle Yaşar	100
Yeniden Sarsılan Dünya	101
İkinci Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri	103
Demokrasi Yolunda Güçlü Adımlar	104

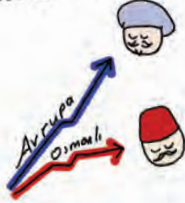
SOSYAL GRAFİK 8

.SINIF

1. ÜNİTE

Bir Kahraman Doğuyor

20. Yüzyıla Girerken
Osmanlı Devleti

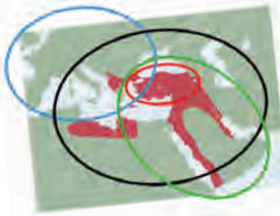
Tanzimat Fermanı
Islahat Fermanı

I. Meşrutiyet
II. Meşrutiyet

Düşünce Akımları

Mustafa Kemal'in
Çocukluğu

Mustafa Kemal'in
Öğrenim Hayatı

Mustafa Kemal'i
Etkileyen Düşünürler

Mustafa Kemal'in
Askerlik Hayatı

Mustafa Kemal'in
Kişilik Özellikleri

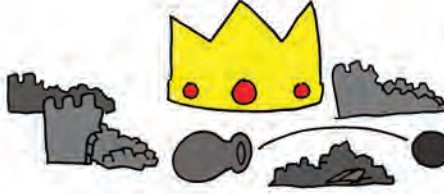
çizgilerle eğlen, çizgilerle öğren!

Güçlü Avrupa'nın Temelleri

Orta Çağ'da Avrupa küçük prenslikler ve krallıklardan oluşmaktaydı. Yani feodal bir yapı bulunmaktaydı.

Barutun kullanımı ile feodalite yıkıldı, merkezî krallıklar güçlendi.

İpek ve Baharat yollarının kontrolü Osmanlı'ya geçince Avrupalılar yeni yollar aradılar.

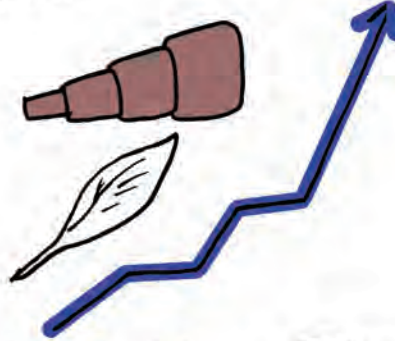
Coğrafi Keşifler:

Yeni ticaret yolları ile Amerika, Avustralya ve Antarktika kıtaları bulundu.

Rönesans:

Bilim ve sanatta ilerleme yaşandı.

Reform:

Kilisenin gücü kırıldı.

Aydınlanma Çağı:

Akıl ve bilim rehber edinildi.

Sanayi Devrimi:

Buhar gücünün kullanımı ile seri üretime geçildi.

Sömürgecilik:

Ele geçirilen bölgelerdeki kaynaklara el konuldu, Avrupa'da ham madde arttı.

Pazar Arayışı:

Avrupalılar ürettikleri malları satmak için uygun yerler aradılar. Zamanında Osmanlı'nın verdiği kapitülasyonlar Osmanlı topraklarını cazip hale getirdi.

Fransız İhtilali:

Demokrasi, eşitlik, özgürlük, cumhuriyet gibi kavramlar yaygınlaştı.

Milliyetçilik isyanlarının çıkması, Osmanlı Devleti gibi çok uluslu devletleri olumsuz etkiledi.

Uyanan Avrupa ve Sarsılan Osmanlı

20. Yüzyıla Girerken Osmanlı Devleti

Osmanlı Devleti, 18. yüzyıla kadar dünyanın en güçlü devletlerinden birisiydi.

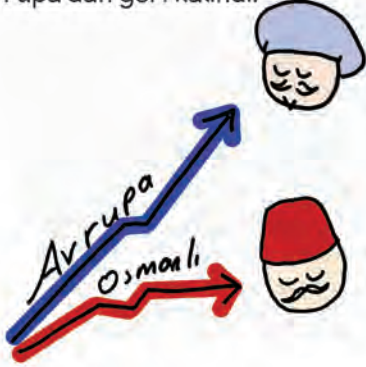
Ancak sömürgecilikle zenginleşen Avrupa devletlerinde yaşanan gelişmeler takip edilemedi.

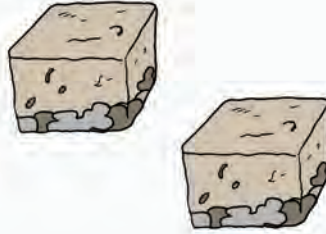
Ticareti güçlendirmek için yaygınlaştırılan kapitülasyonlar Osmanlı ekonomisine büyük zararlar vermekteydi.

Askerî ve teknolojik olarak Avrupa'dan geri kalındı.

Önemli miktarda toprak kayıpları yaşandı.

Fransız ihtilali ile yayılan milliyetçilik akımı Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan azınlıkların isyan etmelerine neden oldu.

Batılı devletlerden alınan borçlar geri ödenemedi. 1881'de Düyûn-u Umûmiye İdaresi kuruldu ve Osmanlı gelirlerinin bir kısmına el konuldu.

Başta Rusya olmak üzere rakip devletler Osmanlı'nın iç işlerine karışmaya başladı.

Osmanlı Devleti kötü gidişatı önlemek için öncelikle askerî alanda yenilik yapma yoluna gitmişti.

Ancak bunun yeterli olmayacağı anlaşıldığında yapılan yenilikler daha geniş bir alana yayıldı.

Eğitim, teknoloji, siyasi hayat gibi pek çok alanda yenilik çalışmaları hız kazandı.

Osmanlı, Batı'yı yakalama çabasında iken Batı ise Osmanlı'yı paylaşma planları yapmaktaydı.

Tanzimat Fermanı (1839)

İstanbul'daki Gülhane Parkı'nda ilan edildiği için Gülhane Hattı Hümayunu olarak da adlandırılır.

Nedenleri

Fransız İhtilali'nin getirdiği etkilerle azınlıklar Osmanlı Devleti'nden ayrılma çabasındaydı.

Tanzimat Fermanı ile bunun önüne geçilmeye ve dış devletlerin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasına engel olunmaya çalışılmıştır.

Sonuçları

Bu belge Osmanlı Devleti'nde anayasal hareketin başlangıcı olarak kabul edilebilir.

Padişah ilk defa kendi yetkilerinin üstünde kanun üstünlüğünü tanımıştır.

Islahat Fermanı (1856)

Nedenleri

Azınlıklara haklar vererek azınlıkların Osmanlı Devleti'nden ayrılmaları önlenmek istenmiştir.

Avrupalı devletlerin baskısı sonucu ilan edilmiştir.

Sonuçları

Bu fermanla Avrupalı devletlere, Müslümanlar ve gayrimüslimler arası eşitliğin sağlandığının garantisi verilmiştir.

Ancak bu ferman eşitlikten daha çok azınlıklara ayrıcalık tanımaktadır.

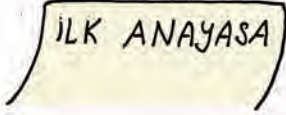

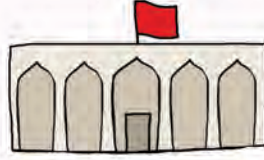
Uyanan Avrupa ve Sarsılan Osmanlı

I. Meşrutiyet (1876)

Türk tarihinin ilk anayasası olan Kanun-i Esasi'nin ilanı ile anayasal düzene geçilmiştir.

Bu anayasa ile Osmanlı'da halk yönetime katılma hakkı kazanmıştır. Bu meclise Mebusan Meclisi adı verilmekteydi.

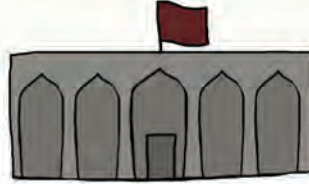
Kişisel haklar garanti altına alındı.

Mebusan Meclisinin açılması ile devletin yönetim biçimi meşrutiyet oldu.

Ancak yine de padişahın yetkileri meclisten fazlaydı ve padişahın meclisi kapatma yetkisi vardı.

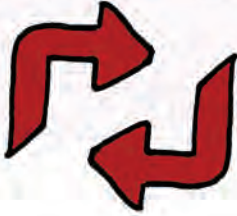

I. Meşrutiyet Dönemi 1878'de Mebusan Meclisinin kapatılması ve anayasanın askıya alınmasıyla sona erdi.

II. Meşrutiyet (1908)

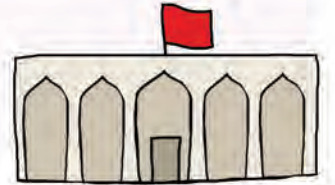
İttihat ve Terakkicilerin baskılarıyla II. Abdülhamit meşrutiyeti yeniden ilan etti.

Yeniden anayasal sisteme geçildi.

Padişahın meclisi kapatma yetkisi kısıtlandı.

Padişahın sürgüne gönderme yetkisi elinden alındı.

Padişahın yasaları veto etme hakkı kısıtlandı.

Uluslararası antlaşmaları Mebusan Meclisinin onaylaması zorunluluğu getirildi.

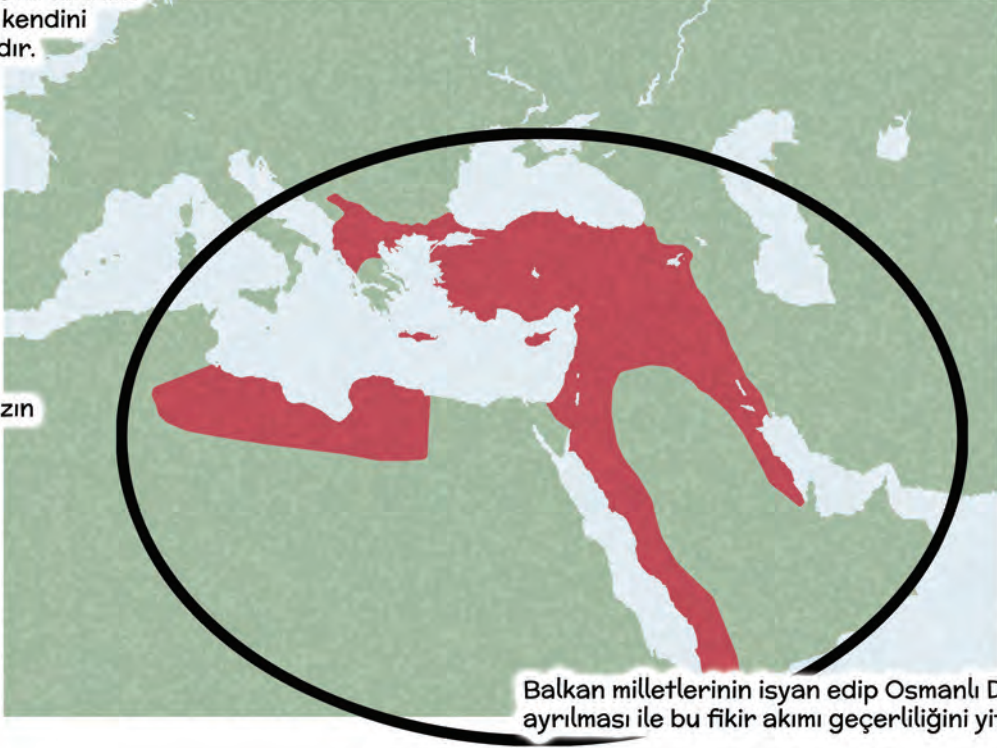

Düşünce Akımları

Osmanlıcılık

Osmanlı Devleti sınırlarında
yaşayan herkes kendini
Osmanlı saymalıdır.

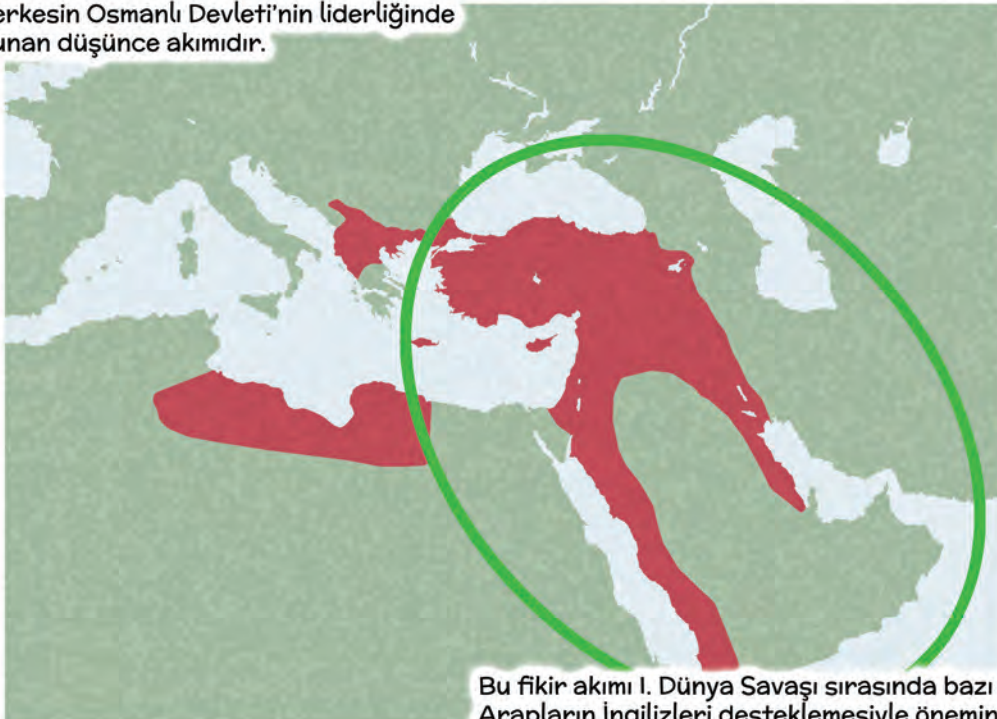
Ayrım yapılmaksızın
herkes eşittir.

Balkan milletlerinin isyan edip Osmanlı Devleti'nden
ayrılması ile bu fikir akımı geçerliliğini yitirmiştir.

İslamcılık

İslam'a inanan herkesin Osmanlı Devleti'nin liderliğinde
birleşmesini savunan düşünce akımıdır.

Bu fikir akımı I. Dünya Savaşı sırasında bazı Müslüman
Arapların İngilizleri desteklemesiyle önemini yitirmiştir.

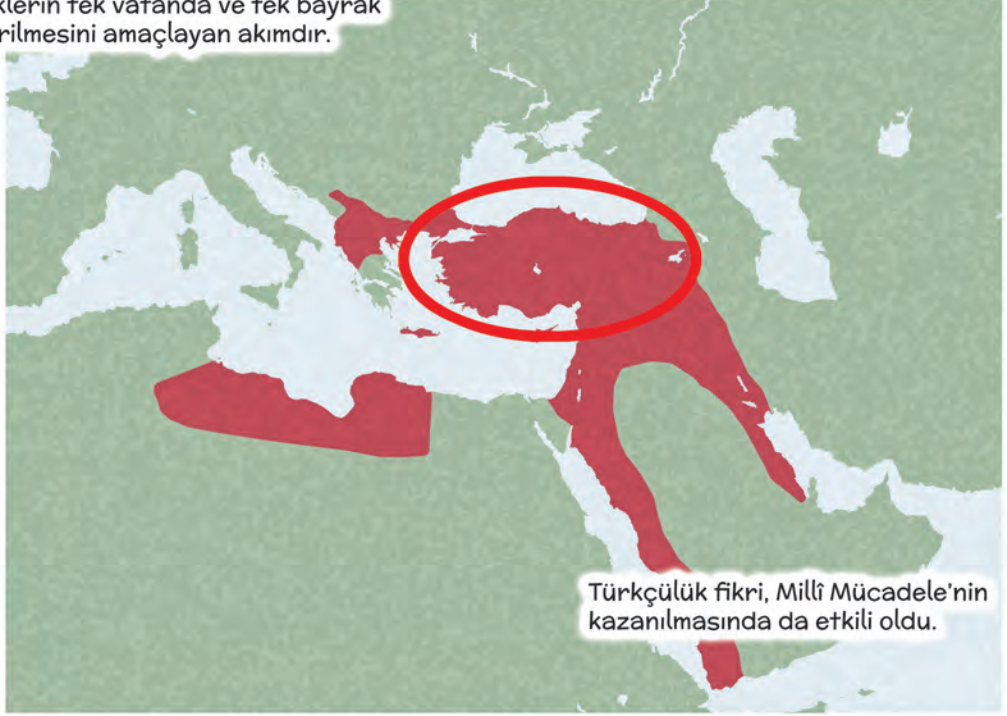

Uyanan Avrupa ve Sarsılan Osmanlı

Düşünce Akımları

Türkçülük

Türkçülük, Türklerin tek vatanda ve tek bayrak altında birleştirilmesini amaçlayan akımdır.

Batıcılık

Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın gerisinde kalmasından hareketle ortaya çıkmıştır.

Örnek alınmakta...

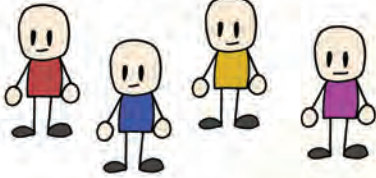
Her alanda Batı'yı örnek almak gerektiğini savunmaktadır.

Mustafa Kemal'in Çocukluğu

Doğduğu Yer: Selanik

Çok uluslu (Türk, Rum, Sırp, Bulgar, Ermeni, Yahudi...).

Kültürel zenginlik ve hoşgörü var.

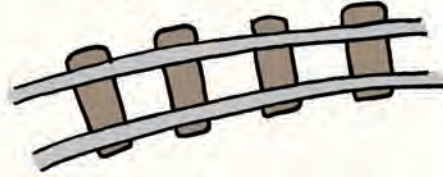
Osmanlı'nın önemli şehirleri arasında yer alır.

Ulaşımı gelişmiş.

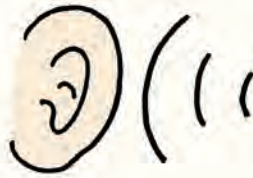
Avrupa ile demir yolu bağlantısı var.

Önemli bir liman kenti.

Avrupa'daki gelişmelerden en hızlı haberdar olan Osmanlı şehirlerinden biri.

Fransa'da ortaya çıkan milliyetçilik akımından etkilenen bir bölge.

Ailesi

Ali Rıza Bey

- Söke'den Selanik'e gelmiş bir Türkmen'dir.
- İyi eğitimlidir.
- Gümrük memurluğu yapmıştır.
- Daha sonra ticaretle uğraşmıştır.

Zübeyde Hanım

- Ailesi Konya'dan gelmiştir.
- Okuma yazma bilmektedir.
- Ev hanımıdır.
- Kültürlüdür.

Mavi Gözlü Çocuk: Mustafa

Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı

Annesinin isteği üzerine başlamıştır.

Mahalle Mektebi

Geleneksel eğitim verilmektedir.

Çok kısa süre devam etmiştir.

Babası bu okulda okumasını istemiştir.

Şemsi Efendi Mektebi

Şehirde Türkler tarafından açılan özel okullardandır.

Modern tarzda eğitim verilmektedir.

Selanik Mülkiye Rüştiyesi

Babasının vefatı üzerine dayısının çalıştığı çiftlik evine taşındı. Bu durum eğitim hayatının bir süre aksamasına neden oldu.

Annesinin isteğiyle Selanik Mülkiye Rüştiyesine (ortaokul) kaydını yaptırdı.

Selanik Askerî Rüştiyesi

Askerî rüştiyeye devam eden ve askerî üniforma giyen komşularının oğlundan etkilendi.

Gizlice askerî rüştiye sınavlarına girdi. Selanik Askerî Rüştiyesini kazandı.

Matematik Öğretmeni Mustafa Bey tarafından ona "Kemal" ismi verildi.

Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı

Manastır Askerî İdadisi

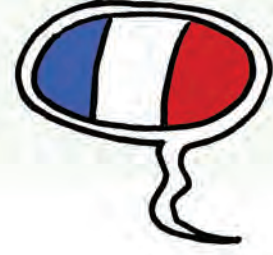
Tarih Öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey onda tarih bilinci uyandırdı.

Arkadaşı Ömer Naci sayesinde edebiyata ve hitabete ilgi duydu.

Yazları Fransızca dersleri aldı.

İstanbul Harp Okulu

1899'da İstanbul Harp Okulu'na başladı.

Teğmen rütbesi ile mezun oldu.

İstanbul Harp Akademisi

Memleket ve millet davaları ile ilgilendi. Düşüncelerini serbestçe ifade etmekten çekinmedi.

Siyasi fikirleri olgunlaştı.

Gazete çıkarma girişiminde bulundu (Liderlik özelliği gelişiyor).

İnkılapçı bir subay olarak tanınmıştı.

1905'te kurmay yüzbaşı olarak mezun oldu.

Buhranlar Büyük Kahramanlar Doğurur

Mustafa Kemal'i Etkileyen Türk Düşünürler

Tevfik Fikret

Özgürlük, adalet,
ulus sevgisi

Namık Kemal

Vatan sevgisi,
milliyetçilik

Ziya Gökalp

Milliyetçilik,
Türkçülük

Mehmet Emin Yurdakul

Milliyetçilik,
Türkçülük

Mustafa Kemal'i Etkileyen Yabancı Düşünürler

J.J. Rousseau

Demokrasi

Voltaire

İnsan hakları,
din ve ifade
özgürlüğü

Montesquieu

Kuvvetler ayrılığı,
demokrasi

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

İlk görev yeri.

1

Şam

5. Ordu Komutanlığına atandı.

Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu (Teşkilatçılık, liderlik).

Manastır/Selanik

Merkezi Manastır'da bulunan 3. Ordu Karargâhının Selanik şubesinde görev yaptı.

3^ü Ordu

Selanik'te iken İttihat ve Terakki Cemiyetine üye olarak cemiyette etkin rol aldı.

31 Mart Olayı (1909)

Meşrutiyet yönetimine karşı olanların çıkardığı isyanı bastırmak için Hareket Ordusu ile İstanbul'a geldi.

Hareket Ordusu'na bu ismi Mustafa Kemal vermiştir.

Hareket
Ordusu

31 Mart Olayı'nın bastırılmasında görev alması Mustafa Kemal'in yenilikleri koruduğunu ve meşrutiyet yönetimine önem verdiğini gösterir.

Picardie Askerî Manevraları

1910 yılında Fransa'da yapılan bu tatbikata Binbaşı Selahattin Bey ile birlikte Mustafa Kemal de katılmıştır.

Fransız ordusunun yaptığı hataları tespit edip komutana iletti.

Mustafa Kemal burada uçakların gelecekteki rolü üzerine fikirlerini belirtmiştir.

Adım Adım Liderliğe

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki son toprağı, İtalyanlar tarafından saldırıya uğradı.

Bölgedeki halkı organize eden Mustafa Kemal başarılı bir mücadele yürüttü (Örgütleyicilik). İlk askerî başarısını elde etti.

Trablusgarp Savaşı (1911–1912)

Mısır elimizde olmadığından karadan ordu; donanmamız eski gücünde olmadığı için de denizden donanma gönderilemedi.

Bu direniş nedeniyle Trablusgarp'ı ele geçiremeyen İtalya, On İki Ada'yı işgal etti. Çanakkale önlerine donanma gönderdi.

Mustafa Kemal'in de içinde olduğu bir grup gönüllü subay bölgeye gizlice gitti (Vatanseverlik).

Osmanlı ile İtalya arasında Uşi Antlaşması imzalandı. Böylece Kuzey Afrika'daki son topraklar İtalyanlara bırakıldı. On İki Ada ise geçici olarak İtalyanlara bırakıldı.

Balkan Savaşları (1912–1913)

Bu savaşta Mustafa Kemal'e Gelibolu bölgesini koruma görevi verildi.

Bu görev ileride Çanakkale Cephesi'nde başarı elde edebilmesi için bölgeyi tanımasını sağladı.

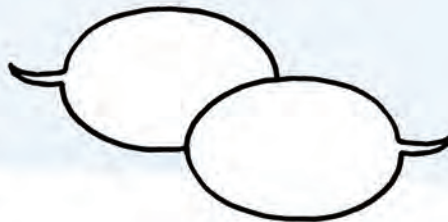

Sofya Askerî Ataşeliği (1913–1915)

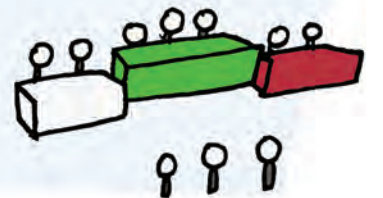
Mustafa Kemal, Balkan Savaşlarından sonra Sofya Ataşemiliterliği görevine atanmıştır.

Avrupa devletlerinin temsilcileri ile temasta bulunmuş, fikir alışverişini yapmıştır.

Bulgaristan Parlamentosunun çalışmalarını takip etmiştir.

Mustafa Kemal'in Bazı Kişilik Özellikleri

İleri Görüşlü

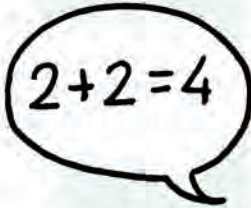
Çanakkale Cephesi'nde düşmanın çıkarma yapacağı yeri bilmiştir.

Vatansever

Vatanın bağımsızlığı için çekinmeden savaşlarda yer almıştır.

Açık Sözlü

Doğruyu söylemekten asla çekinmemiştir.

Bağımsız

Hiçbir şartta manda ve himayeyi kabul etmemiştir. Ekonomik bağımsızlığı sağlamıştır.

Birleştirici ve Bütünleştirici

Millî Mücadele'de Türk halkını bir araya getirmiştir.

Lider

Millî Mücadele'ye önderlik etmiştir.

Mantıklı

Ülke sorunlarını çözmeye akıl, bilim ve mantığa uygun bir yol izlemiştir.

İdealist

Türk milletini muasır (çağdaş) medeniyetler seviyesine çıkarmak için elinden geleni yapmıştır.

SOSYAL GRAFİK 8

.SINIF

2. ÜNİTE

Millî Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar

I. Dünya Savaşı'nın
Nedenleri

I. Dünya Savaşı

Osmanlı Devleti'nin
Savaşa Girmesi

I. Dünya Savaşı ve
Osmanlı Cepheleri

Savaşın Sonu

Mondros Ateşkes
Antlaşması

Wilson İlkeleri

İzmir'in İşgali

Kuvâ-yı Milliye

Zararlı
Cemiyetler

Mustafa Kemal'in
Samsun'a Çıkışı

Havza Genelgesi
Amasya Genelgesi
Erzurum Kongresi
Sivas Kongresi

Amasya
Görüşmeleri

Misakımillî'nin
Kabulü

Büyük Millet
Meclisinin Açılışı

Sevr Antlaşması

çizgilerle eğlen, çizgilerle öğren!

1. Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler --

I. Dünya Savaşı'nın Nedenleri

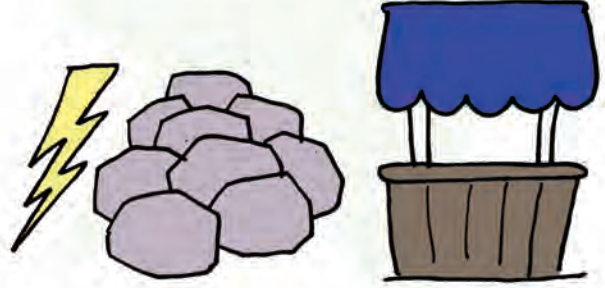
Sömürgecilik Yarışı

İngiltere ve Fransa'nın paylaştığı dünyadan Almanya ve İtalya da pay istemektedir.

Ham Madde ve Pazar Arayışı

Sömürgeci devletler hem yeni kaynaklar elde etmek hem de elde edilen kaynakları satabilecek ülkeler bulma çabasındadır.

Silahlanma Yarışı

Küresel ve bölgesel sorunların artması ile ülkeler askerî yatırımlarını artırmıştır.

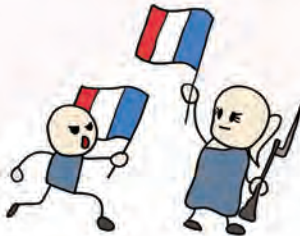
Alsas-Loren Sorunu

Almanya ve Fransa arasında kalan önemli kömür yataklarının yer aldığı bu bölge iki ülke arasındaki gerilimi artırmaktaydı.

Milliyetçilik

1789 Fransız İhtilali ile ortaya çıkan milliyetçilik akımı Osmanlı İmparatorluğu, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi çeşitli etnik milletlerden oluşan devletlere daha fazla zarar vermiştir.

Panslavizm

Rusya'nın Doğu Avrupa ve Balkanlarda bulunan Slavları bir araya getirme hedefidir. Rusya, Slav birliği kurarak sıcak denizlere inmeyi istemiştir.

I. Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler

Savaş Öncesi Bloklar

İtilaf Devletleri

İngiltere

- Sömürgelerinin varlığını sürdürmek

- Yeni sömürgeler elde etmek

- Yeni pazarlar elde etmek

Fransa

- Sömürgelerinin varlığını sürdürmek

- Yeni sömürgeler elde etmek

- Yeni pazarlar elde etmek

- Alsas-Loren'i Almanya'dan geri almak

- Almanya'nın güçlenmesini önlemek

Rusya

- Sıcak denizlere inmek

- Panslavizm ile Doğu Avrupa ve Balkanlardaki tüm Slav halklarının yaşadığı toprakları ele geçirmek

- Yeterli desteği alıp İstanbul ve Çanakkale boğazlarını ele geçirmek

İttifak Devletleri

Almanya

- Sömürgeler elde edebilmek

- Alsas-Loren'i elinde tutmak

Avusturya-Macaristan

- Toprak bütünlüğünü koruyabilmek

- Farklı etnik unsurların kendisinden ayrılmasını önleyebilmek

- Balkanları ele geçirmek

İtalya

- Sömürge elde edebilmek

- Yeni topraklar ele geçirmek

I. Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler --

I. Dünya Savaşı'nın Başlaması

Avusturya-Macaristan veliahdı Franz Ferdinand, Saraybosna'yı ziyarette gitti.

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Sırbistan'a savaş açtı.

Fransa, Rusya'ya destek oldu.

İngiltere, Almanya'ya savaş açtı.

Bu ziyarette bir Sırp (Princip) tarafından öldürüldü.

Rusya, Sırbistan'ın yanında yer aldı.

Almanya, Fransa ve Rusya'ya savaş açtı.

Savaş kısa sürede Avrupa ve tüm dünyaya yayıldı.

Osmanlı'nın Son Savaşı: I. Dünya Savaşı

Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girmesi

İngilizlerden kaçan iki Alman savaş gemisi (Goben ve Breslau) Çanakkale Boğazı'ndan geçerek Osmanlı Devleti'ne sığındı.

Yavuz ve Midilli gemileri Rusya'nın Sivastopol ve Odessa limanlarını bombaladı.

Alman savaş gemilerinin satın alındığı bildirilerek isimleri Yavuz ve Midilli olarak değiştirildi.

Rusya, Osmanlı Devleti'ne savaş açtı. Böylece Osmanlı Devleti resmen savaşa girmiş oldu.

Osmanlı'nın Son Savaşı: I. Dünya Savaşı

Osmanlı Devleti Niçin Savaşa Girdi?

Kaybedilen toprakların geri alınmak istenmesi

Ülkeyi yöneten İttihat ve Terakki Partisinin Almanya'ya olan hayranlığı

Kapitülasyonların kaldırılmak istenmesi

Ekonomik bağımsızlığımızı kısıtlayıcı Düyûn-u Umûmiyenin kaldırılmak istenmesi

Siyasi yalnızlıktan kurtulmak istenmesi

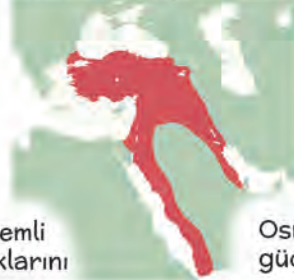

Almanya Niçin Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girmesini İstedi?

Savaşı geniş alana yayıp üzerindeki savaş yükünü azaltmak

Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan yararlanmak

Boğazları kontrol altına alarak Rusya'ya yardım ulaşmasını önlemek

Orta Doğu'daki önemli ham madde kaynaklarını kullanabilmek

Osmanlı Devleti'nin nüfus gücünden yararlanmak

Osmanlı halifesinin dinî gücünden yararlanarak İtilaf Devletlerinin sömürgelerinde yaşayan Müslümanların ayaklanmasını sağlamak

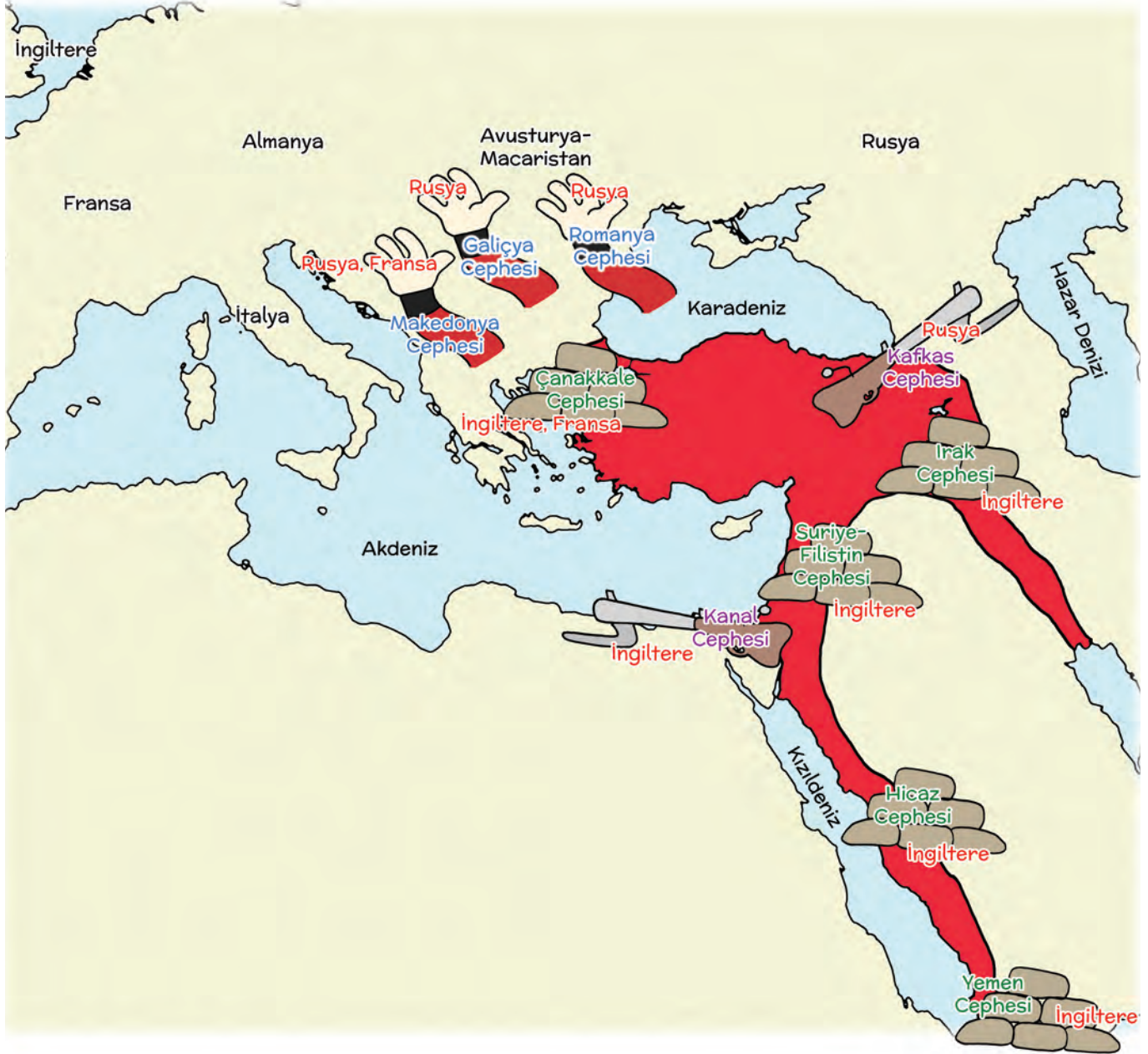

Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngiltere'nin Hindistan'daki sömürgeleriyle bağlantısını kesmek

I. Dünya Savaşı ve Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler

Osmanlı Devleti de 11 Kasım 1914'te "Cihad-ı Ekber" ilan ederek savaşa girdi ve savaş geniş bir alana yayıldı. Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler taarruz (saldırı), savunma ve yardım cepheleri olarak üç grupta toplanmaktadır.

Saldırı (Taarruz)
Cepheleri

Savunma Cepheleri

Müttefiklere Yardım
Cepheleri

Cephede Savaşılan
Düşman Ülkeler

Osmanlı'nın Son Savaşı: I. Dünya Savaşı

Taarruz (Saldırı) Cepheleri

Kanal Cephesi

Almanya'nın isteğiyle Osmanlı ordusu saldırıya geçti.

İngiltere'nin Hindistan'daki sömürgeleriyle bağlantısının kesilmesi amaçlandı.

Osmanlı Devleti, Mısır'ı geri almayı hedefledi.

Bölgedeki bazı Araplar İngiltere ile iş birliği yaptı.

Osmanlı Devleti'nin kesin yenilgisi ile sonuçlandı.

Yenilgi sonrası Osmanlı Devleti geri çekildi. Filistin ve Suriye cephelerinde savunmaya geçildi.

Kafkas Cephesi

Rus tehlikesini sonlandırarak Kars, Ardahan ve Batum kontrol altına alınmak istendi.

Bakü petrollerinin ele geçirilmesi hedeflendi.

Turancılık ideali ile Osmanlı Devleti, Orta Asya'ya ulaşmak için Rusların üzerine saldırıya geçti.

Yapılan stratejik hatalar nedeniyle Sarıkamış Harekâtı'nda on binlerce Türk askeri savaşmadan donarak şehit oldu.

Rusya'da Bolşevik İhtilali çıkınca Ruslar savaştan çekilmiş ve işgal ettiği yerler ile Kars, Ardahan ve Batum'u Osmanlı'ya bırakmıştı.

Savaş sırasında bölgede çeşitli katliamlar yaparak ordunun ve halkın gücünü kırmayı hedefleyen Ermeniler bölgeden göç ettirilmişlerdir (Tehcir Kanunu).

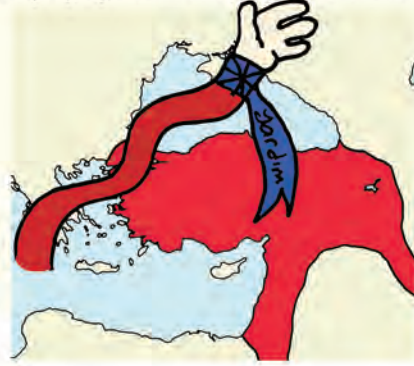
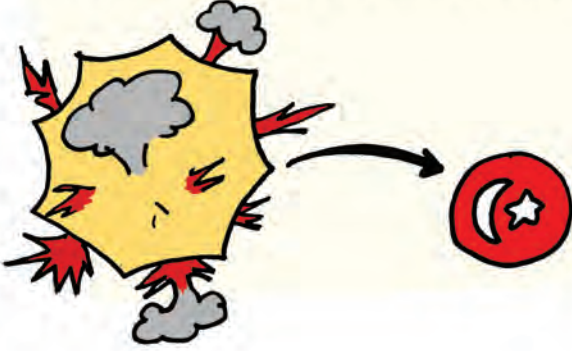

Savunma Cepheleri

Çanakkale Cephesi Nedenleri

İtilaf Devletlerinin boğazları ve Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'u ele geçirerek Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak istemeleri

İtilaf Devletlerinin boğazlardan geçerek Rusya'ya yardım ulaştırmak istemeleri

Gelişme

İtilaf Devletleri önce denizden saldırdılar ancak başarılı olamadılar.

Gelibolu Yarımadası'na asker çıkararak Çanakkale Boğazı'nı karadan geçmek istediler, yine başarılı olamadılar.

Mustafa Kemal'in ileri görüşlülüğü, Türk askerinin cesareti ve zekası sayesinde Çanakkale Cephesi Osmanlı Devleti'nin mutlak başarısı ile son buldu.

Sonuçları

I. Dünya Savaşı'nın süresi uzadı.

Rusya'da çarlık rejimi yıkıldı, Bolşevikler başa geçti.

Rusya savaştan çekildi.

Mustafa Kemal, bu cephede elde ettiği başarılar ile Türk halkının gözünde bir kahraman statüsü kazandı.

Bulgaristan, İttifak Devletlerinin yanında savaşa katıldı.

Osmanlı'nın Son Savaşı: I. Dünya Savaşı

Savunma Cepheleri

Petrol bölgelerini ele geçirmek isteyen İtilaf Devletlerinin, Osmanlı Devleti'ne saldırısı ile açılmıştır.

Irak Cephesi

İngilizler, Irak ve Kafkaslar üzerinden Rusya'ya yardım götürmeyi de amaçlamıştır.

Kut'ül Amare'de efsanevi bir zafer kazanılsa da İngilizler takviye kuvvetlerle güçlenmiştir.

Cephe İngilizlerin galibiyeti ile sonuçlanmıştır.

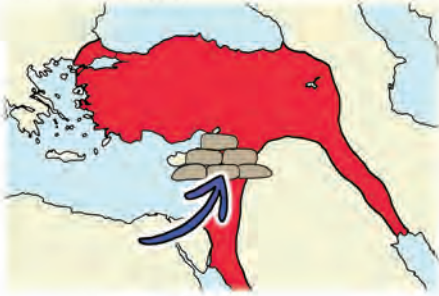

İngilizler, Musul önlerine kadar ilerlemiştir.

Suriye-Filistin Cephesi

İngilizler, Kanal Cephesi'nde geri çekilmeye zorladığı Osmanlı'yı Filistin ve Suriye'den çıkarmak için saldırıya geçti.

Osmanlı Devleti bu cephede başarısız olmuştur.

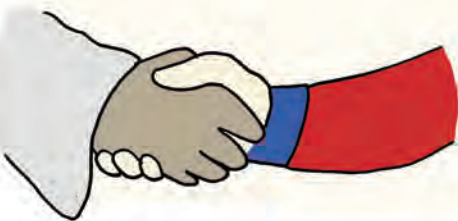

1918 yılında bölgedeki 7. Ordu Komutanlığına atanan Mustafa Kemal savunma hattı oluşturmuştur.

Hicaz Yemen Cephesi

Bölgedeki bazı Araplar, İngiltere ile iş birliği yaptı.

Bazı Araplar, Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlıklarını kazanmayı amaçlıyorlardı.

Bu olayla İslamcılık düşüncesinin geçerliliğini kaybettiği anlaşıldı.

Müttefiklere Yardım Cepheleri

Galiçya Cephesi'nde Alman-Avusturya kuvvetlerine yardım edildi.

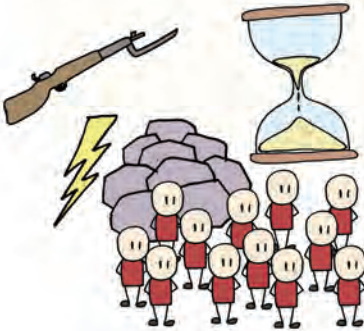

Romanya ve Makedonya cephelerinde Bulgaristan'a yardım edildi.

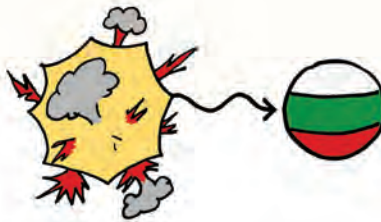

Savaşın Sona Ermesi

Savaşın süresi uzadıkça devletler insan ve malzeme kaynakları bakımından zor durumda kaldı.

Bulgaristan, 29 Eylül 1918'de I. Dünya Savaşı'ndan çekildi.

Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi ile Osmanlı'nın Almanya ile kara bağlantısı koptu. Almanya'dan destek alınamadı.

Osmanlı Devleti, savaştığı cephelerde yenik durumdaydı.

Wilson İlkelerine güvenen Osmanlı Devleti ateşkes istedi.

Osmanlı Devleti'ni savaşa sokan İttihat ve Terakki Partisinin ileri gelenleri ülkeyi terk etti.

Osmanlı'nın Son Savaşı: I. Dünya Savaşı

Ermeni Sorunu

I. Dünya Savaşı sırasında bazı Ermeniler;

Seferberlik ilan edildiğinde askerlikten kaçtılar.

Osmanlı Devleti'ne ihanet ederek Rus askerlerine yardımcı oldular.

Hem eşkıyalık yaptılar hem de Türk halkına yönelik katliamlar gerçekleştirdiler.

Osmanlı Devleti 1915'te Tehcir Kanunu'nu çıkardı.

Osmanlı Devleti Ermenilerin bölgeden güvenli bir şekilde sevk edilmelerini sağlamak amacıyla asker görevlendirmiştir.

Olaylara karışan Ermeniler zorunlu olarak güvenli bölgelere göç ettirildi.

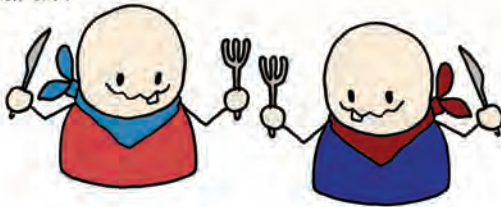

Yine de imkanların kısıtlı olmasından dolayı yolda Ermenilerin bir kısmı eşkıyaların baskınları ya da salgın hastalıklardan dolayı hayatını kaybetmiştir.

Gizli Paylaşımlar

I. Dünya Savaşı sürerken İtilaf Devletleri, gizli antlaşmalarla Osmanlı topraklarını paylaşmışlardır.

Rusya'nın savaştan çekilmesiyle paylaşım planlarında değişiklikler oldu.

Savaştan çekilen Rusya gizli antlaşmaları tüm dünyaya duyurdu.

İtilaf Devletleri gizli antlaşma yaparken zaman zaman anlaşmazlığa düştüler. Planlarında değişiklikler oldu.

I. Dünya Savaşı'nın Sonu

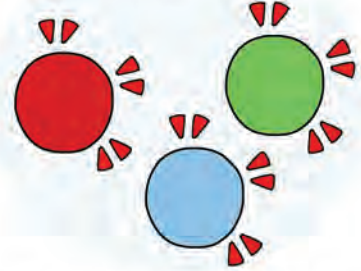
Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'ndan yenik ayrıldı.

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu dağıldı.

Yeni ulus devletler kuruldu.

Türkiye, Polonya, Yugoslavya, Çekoslovakya, Litvanya, Macaristan ve Avusturya gibi devletler kuruldu.

Avrupa'nın siyasi haritası değişti.

Sömürgecilik hukuksal bir temele oturtularak manda ve himaye sistemi olarak sürdürüldü.

Suriye, Irak, Ürdün ve Arabistan gibi yerlerde İngiltere ve Fransa himayesinde manda devletleri kuruldu.

İngiltere daha da güçlendi.

İtalya'da faşizm, Almanya'da Nazizm gibi baskıcı rejimler ortaya çıktı.

Cumhuriyet rejimi ile yönetilen devlet sayısı arttı.

Tank, denizaltı, kimyasal silah gibi savaş teknolojileri ilk defa bu savaşta kullanıldı.

İkinci Dünya Savaşı'na zemin hazırlayacak bir ortam oluştu.

Dünya barışını korumak amacı ile Milletler Cemiyeti (Cemiyeti Akvam) kuruldu.

I. Dünya Savaşı'nda cephe gerisindeki sivil insanların da ölmesi nedeniyle sivil savunma teşkilatları kurulmaya başladı.

Fabrikalar, kültür ve sanat eserleri tahrip oldu.

İşgal Yıllarında Anadolu

Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918)

Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak, bölgedeki askerî üsler İtilaf Devletlerinin denetimine bırakılacak.

Anadolu ve Trakya toprakları arasındaki bağlantı kesilmiş ve bölgenin güvenliği tehlikeye girmiştir.

Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için küçük bir miktar kalacak olan birlikler dışındaki Osmanlı ordusu terhis edilecek.

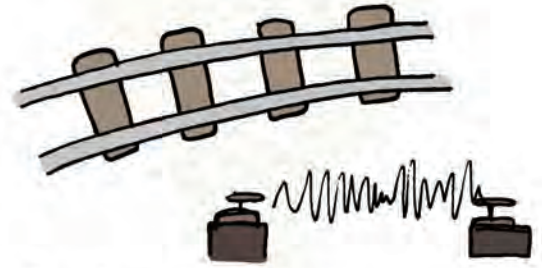
Osmanlı Devleti'ni savunmasız bırakmayı hedeflemişlerdir.

İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durum halinde herhangi bir stratejik noktayı işgal edeceklerdir (7.madde).

Anadolu'nun işgaline hukuki zemin hazırlamıştır.

Toros tünelleri, tüm demir yolları, limanlar ve haberleşme araçları İtilaf Devletlerinin denetiminde olacak.

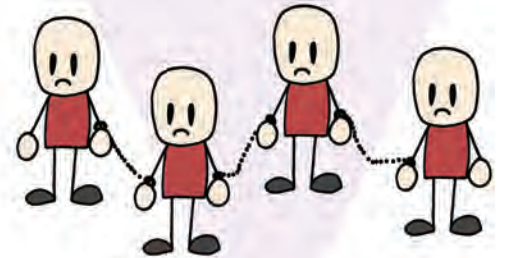
Örgütlenmeyi, yardımlaşmayı ve haklılığımızı dünyaya duyurmamızı önlemek istemişlerdir.

Doğudaki altı vilayette (Erzurum, Van, Elazığ, Sivas, Diyarbakır, Bitlis) karışıklık çıkarsa bu bölgeler işgal edilecek (24.madde).

Doğuda bir Ermeni devletinin kurulmasını hedeflemişlerdir.

Osmanlı'daki İtilaf esirleri serbest bırakılacaktır. Osmanlı esirleri serbest bırakılmayacaktır.

Uluslararası eşitliğe aykırıdır.

Savaş Sonrası İmzalanan Antlaşmalar

-Almanya-
Versay Antlaşması

-Avusturya-
Sen Jermen Antlaşması

-Macaristan-
Trianon Antlaşması

-Bulgaristan-
Nöyyi Antlaşması

-Osmanlı Devleti-
Sevr Antlaşması

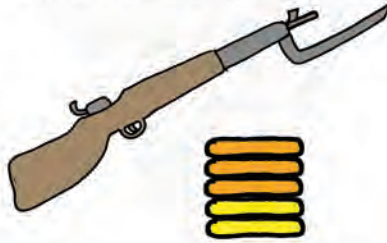

Wilson İlkeleri

Devletler arası gizli paylaşım
antlaşmaları geçersiz olacaktır.

Tüm devletler güvenlikleri
oranında silahlanabilecekler,
aşırı silahlanma olmayacaktır.

Yenen devletler yenilen
devletlerden toprak ve
savaş tazminatı almayacaktır.

Her millet çoğunlukta
bulunduğu yerlerde bağımsız
devletler kurabileceklerdir.

Osmanlı Devleti'nde Türklerin
çoğunlukta yaşadığı yerlere
egemenlik hakkı tanınacaktır.

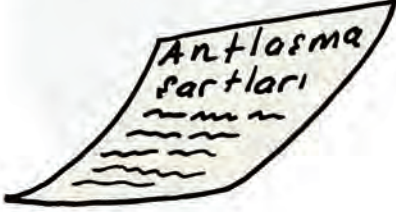

İşgal Yıllarında Anadolu

Paris Barış Konferansı (18 Ocak 1919)

I. Dünya Savaşı'nda yenilen devletlerle imzalanacak barış antlaşmalarının şartlarını görüşmek amacıyla toplandı.

İttifak Devletleri ile yapılacak olan barış antlaşmalarının şartları belirlendi.

Osmanlı Devleti'nin paylaşımı gözden geçirildi ve değişiklikler yapıldı.

Osmanlı Devleti'yle yapılacak olan barış antlaşmasının şartları belirlenemedi.

İtalya'ya söz verilen Batı Anadolu'nun bir bölümünün Yunanistan'a verilmesi, İtilaf Devletleri arasında ilk ayrılığın yaşanmasına neden oldu.

Sömürgecilik, manda ve himaye adını aldı.

İzmir'in İşgali (15 Mayıs 1919)

Yunanlar bölgede Rum nüfusunun Türk nüfusundan daha fazla olduğunu, Türklerin Rumları katlettiğini iddia ettiler.

Yunanların amacı yaptıkları işgalleri haklı göstermekti.

Tüm bu işgaller karşısında Türk halkı tepkisini göstermek için mitingler düzenlemeye başladı.

Bölge halkı işgallere karşı silahlı direnişe geçmiş ve Kuvâ-yı Milliye birlikleri kurulmuştur.

İzmir'in işgali dünyada ses getirmiş ve kınamaya sebep olmuştur. Bunun üzerine bölgeye Amerikalı Amiral Bristol ve bir ekip gönderilmiştir.

Amiral Bristol Raporu: Bölgedeki olayların sorumlusu Türkler değil Rumlardır. Batı Anadolu'da Türkler çoğunluktadır. Bu rapor, Millî Mücadele'nin haklılığını kanıtlayan ilk uluslararası belgedir.

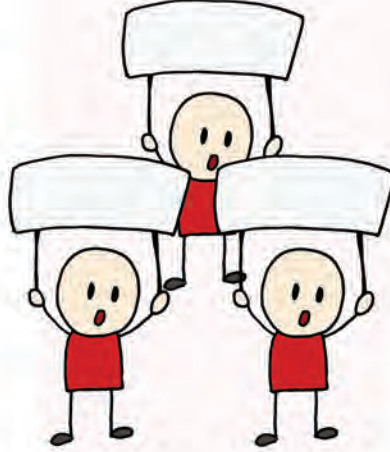
İşgallere Karşı Bakış

Osmanlı Hükûmeti

- Tepkisiz.
- Ses çıkarmayan.
- Teslimiyetçi.
- Millî Mücadele'yi engellemeye çalıştı.

Türk Halkı

- İşgallere karşı tepkili.
- İşgalleri protesto eden mitingler düzenlendi.
- Kuvâ-yı Milliye birlikleri oluşturuldu.
- Millî cemiyetler kuruldu.

Mustafa Kemal

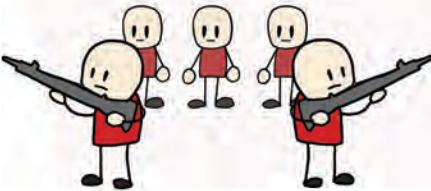

- Halkı protesto ve mitinglere davet etti.
- Millî bilinci uyandırmak istedi.
- Millî Mücadele'yi başlatan kişilerden oldu.
- Millî Mücadele'ye önderlik etti.

Cemiyetler ve Kuvâ-yı Milliye

Kuvâ-yı Milliye

İşgal edilen bölgelerde halkın kendi bölgesini korumak amacı ile kurduğu milis kuvvetlerdir.

Düzenli ordu kuruluncaya kadar düşmanın ilerleyişini yavaşlatmışlardır.

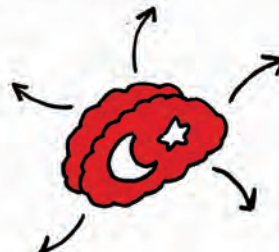
Düzenli ordu kuruluncaya kadar bölgelerinin güvenliğini sağlamışlardır.

İşgalci devletlerin ve azınlıkların saldırılarına karşı köy ve kasabalarını korumuşlardır.

Millî bilincin yaygınlaşmasına yardımcı olmuşlardır.

Cemiyetler ve Kuvâ-yı Milliye

Millî Cemiyetler

İşgallere karşı koymak için ortaya çıktılar.

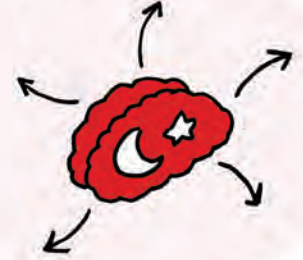
Azınlıkların olumsuz faaliyetlerini engellemeye çalıştılar.

Genel olarak bölgesel etkiye sahiptirler.

Millî bilincin yaygınlaşmasına yardımcı olmuşlardır.

Millî Cemiyetlerin Faaliyet Alanları

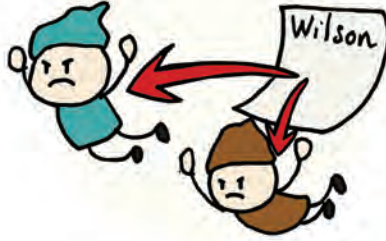
Zararlı Cemiyetler

Zararlı Cemiyetlerin Ortak Amaçları

Hedefleri bağımsız devletler kurmaktır.

Wilson ilkelerinden hareketle ortaya çıkmışlardır.

Faaliyet gösterdikleri alanlarda Türklere kötü muamelelerde bulunmuşlardır.

İtilaf Devletlerinin desteğini almışlardır.

Kendi din adamlarından destek görmüşlerdir.

Sevr'in hayata geçirilmesi için çabalamışlardır.

Zararlı Cemiyetlerin Faaliyet Alanları

